

Televizyon ve İnternet Haberciliğinin Karşılaştırmalı Analizi

ÖZET

İletişim teknolojileri günümüz şartlarında oldukça efektif bir dönüşüm içerisine girmektedir. Bu dönüşüm ise gazeteciliğin ve haberciliğinde yeni platformlara taşınmasına vesile olarak haberciliğe yeni bir bakış açısı kazandırmakta ve haberciliğin, gazeteciliğin farklı perspektiflerden incelenebilmesine olanak tanımaktadır. Dönüşüm geçiren, farklı perspektiflerle detaylandırılan habercilik anlayışı ise yeni iletişim teknolojileri ile bütünleşmekte ve yeni habercilik pratiklerinin doğmasına sebep olmaktadır. İletişim teknolojilerinin dönüşümüne en iyi örnek ise sözlü kültürde de var olan haberciliğin basılı medya kanalları ile artması gösterilebilir. Ancak, tüm süreç bundan ibaret olmamaktadır. Basılı medya kanallarından sonra habercilik ya da gazetecilik radyonun bulunması ve yaygınlaşması ile birlikte biçimsel değişimlere maruz kalmıştır. Önceden sadece yazılar üzerinden yapılan habercilik radyo ile birlikte ses ile yapılabilir hale gelmektedir. Ardından televizyonun ortaya çıkması ile birlikte ise basılı medyanın yazısı, radyonun sesinin üzerine bir de görüntüler devreye girerek artık habercilik sadece yazı ya da ses ile değil hem yazı hem ses hem de görüntü ile yapılabilen bir iş haline getirmiştir.

Ancak, günümüze doğru geldiğinde internetin ortaya çıkması ile birlikte habercilik televizyonun sağladığı bütün olanakların yanı sıra hızı da işin içine katarak yoğun bir dönüşüm geçirmekte ve şekil açısından büyük farkların oluşmasına neden olmaktadır. Bu nedenle de bu çalışmada gelişen iletişim teknolojilerinden olan ve günümüzde yaygın olarak kullanılan son iki teknolojik gelişmelerden olan televizyon ve internet üzerinden haberciliğin nasıl bir dönüşüm geçirdiği üzerinde durularak, literatür taraması yöntemi ve karşılaştırmalı analiz yöntemiyle açıklamalar yapılarak televizyon ve internet haberciliği incelenmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Televizyon, İnternet, Habercilik, Televizyon Haberciliği, İnternet Haberciliği*

Comparative Analysis Of Television And Internet Communication

ABSTARCT

Communication technologies are undergoing a very effective transformation in today's conditions. This transformation, on the other hand, brings a new perspective to journalism by means of moving journalism and journalism to new platforms, and enables journalism to be examined from different perspectives. The understanding of journalism, which has been transformed and elaborated with different perspectives, is integrated with new communication technologies and causes the emergence of new journalism practices. The best example of the transformation of communication technologies is the increase in journalism, which is also present in oral culture, with print media channels. However, this is not the whole process. After the print media channels, journalism or journalism has been subjected to formal changes with the invention and widespread use of radio. Reporting, which was previously only done on texts, becomes possible with the sound of the radio. Then, with the advent of television, the writing of the print media, and the sound of the radio, and images came into play, making journalism a job that can be done not only with text or sound, but also with both text, sound and image.

However, with the emergence of the internet, journalism undergoes an intense transformation by adding speed as well as all the possibilities provided by television, and causes great differences in terms of form. For this reason, in this study, television and internet journalism is examined by making explanations with the literature review method and comparative analysis method, by focusing on the transformation of television and internet journalism, one of the last two technological developments that are widely used today.

Keywords: *Television, Internet, Reporting, Television Journalism, Internet Journalism*

GİRİŞ

İletişim teknolojilerinin diğer birçok teknoloji gibi gelişmesinden kaynaklı olarak iletişim biçimleri de düzenli olarak değişmektedir. Örneğin, gazeteciliğin başladığı kabul edilebilecek olan 17. yüzyıldaki iletişim teknolojileri ile 21. yüzyıldaki iletişim teknolojilerinin serüvenine bakıldığında birçok ilginç veri elde edilebilmektedir. 17. yüzyıldaki habercilik stilinde yazılı basın gücü yadsınamazken gelişen iletişim teknolojileri ile birlikte yazılı basının önem kaybettiği gözlemlenmektedir. Bunun temel sebebi teknolojiler gibi insanların değişmesidir. Çünkü, her nesil kendinden önceki nesillerden bir şekilde ayrılmakta ve bu ayrılıştan kaynaklı olarak da habercilik dönüşüm yaşamak zorunda kalmaktadır.

Bu durumu biraz daha açmak gerekirse, haberciliğin ilk çıktığı döneme kısa bir bakış atılması gerekmektedir. Gazetecilik veya habercilik, ilk olarak yazılı basın ile başlayan ve Gutenberg'in matbaayı bulması ile yaygınlaşan bir haber alma yöntemi olmaktadır ve ilk ortaya çıktığında kısıtlı bir yayılım hızı olması aynı zamanda da halkın her kesiminin okuma yazma bilmemesinden kaynaklı olarak sınırlı bir erişime sahip olmaktadır.

Ancak, Gutenberg'in matbaayı bulması ile kolaylaşan bilgiye erişim gücü sayesinde halk bilinçlenerek okuma yazma öğrenen aynı zamanda da matbaa sayesinde yaygınlaşan yazılı medyaya ulaşım sağlayabilen bir konuma ulaşmaktadır ve bu durumda haberciliğin yaygınlaşması açısından büyük adımların atılmasına olanak sağlamaktadır. Daha sonrasında ise okuma yazma bilen halkın sayısının artması ve matbaanın yaygınlaşması ile gazeteler habercilik konusunda kitlelere hitap eden bir yapıya bürünmüştür. Fakat, birkaç yüzyıl kadar devam eden bu süreç içerisinde gelişen teknoloji ile artık yazılı basının yerini radyolar almaya başlamıştır. Çünkü, radyolar gazetelerin yerine seslerin duyulmasını da sağlayan bir yapıya sahip olması ile halkın dikkatini daha çok çekmeyi başararak haberciliğe yazılı basının yanı sıra sesin de eklenmesini sağlayarak yeni bir bakış getirmiştir ama radyonun ortaya çıkması ile birlikte hızlanmaya başlayan teknolojik gelişmeler, televizyonunda ortaya çıkması ile birlikte bir süre sonra radyonun da yerinin sarsılmasına neden olmuştur. Çünkü, radyo ses yoluyla habercilik yapabilen bir teknolojiyken, televizyon kitlelerin alışık olmadığı başka bir bakış açısı geliştirmiştir. Artık kitleler haberlere ulaşmak için ne sadece okumak ne de sadece dinlemek zorunda kalmamaktadır. Televizyon sayesinde kitleler haberleri hem görebilmekte hem duyabilmekte hem de okuyabilir hale gelmektedir ve bu da aslında haberciliği dönüşüm zorunda bırakmaktadır.

Günümüze gelindiğinde ise gelişimi hiç kesilmeyen iletişim teknolojileri sayesinde televizyonun da yerini belirli noktalarda internete bıraktığı gözlemlenmektedir. Televizyonun sağladığı birçok avantajı sağlayabilen, daha mobil olan, daha ulaşılabilir olan hatta insanların ceplerinde taşıyabildikleri bir teknoloji olan internet doğmuştur ve artık insanlar, kitleler istedikleri her şeye sadece birkaç tıklama ile ulaşabilir hale geldiğinde ve bir şeye ulaşmak için beklemek yerine, anında ulaşılabilir olmasından kaynaklı olarak televizyonun yerine de internetin geçtiği gözlemlenmektedir ve internetin yeni bir habercilik platformu olduğu fark edilmektedir.

Bu nedenle bu çalışmada günümüzdeki popüler iki habercilik mecrası olan televizyon ve internetin üzerinde durularak, günümüz teknolojik gelişmelerinin getirdiği habercilik anlayışının ve pratiklerinin değişmesi konusu incelenerek, internet ve televizyon haberciliğinin dönüştüğü yeni şekiller tartışılmaktadır. Aynı zamanda da bu dönüşen yapı çerçevesinde bu iki mecra arasındaki farklardan söz edilerek genel bir profil çizilmesi amaçlanarak günümüz iletişim teknolojilerinin tarihsel serüveni ve hayatlarımızdaki yerlerinin anlaşılması sağlanmaya çalışılmaktadır.

TELEVİZYON VE İZLEYİCİ

“Vericiden iletilen dalgaların görüntü ve ses olarak görünmesini ve duyulmasını sağlayan aygıt, televizyon alıcısı” (Türk Dil Kurumu, 2011: 2312) şeklinde tanımlanan televizyon, günümüzde sıklıkla kullanılan iletişim teknolojilerinden biri olmasının yanı sıra aynı zamanda da popüler bir iletişim teknolojisi olmaktadır. Hemen hemen her evde bulunabilecek olan farklı boylarda, farklı genişliklerde, farklı özelliklerdeki televizyonlar hala gelişimine devam eden teknolojiler olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu açıdan da aslında gelişen teknolojilerle birlikte kendini de geliştiren bir iletişim teknolojisi olduğu söylenebilmektedir.

20. yüzyılın başlarında ortaya çıkan televizyon teknolojisi, ilk ortaya çıktığı dönemlerde sancılı bir yayın süreci geçirse de teknolojinin gelişmesiyle birlikte, gelişmeye başlayan yapıların sayesinde büyük bir dönüşüm yaşamıştır. Ancak, televizyonun gelişmesiyle birlikte toplumsal yapılarda da farklılıklar yaşanmaya

başlanmıştır. Bu yapılardan biri de izleyici kavramının ortaya çıkışı olmaktadır. İzleyici, genel olarak etki altına alınması gereken pasif ve tek yönlü iletişim (Ayhan & Çavuş, 2014: 36) kanalı olarak değerlendirilmekte ve televizyonun gelişimi ile izleyicinin televizyona bağımlılığının arttığı (Saygın, 2019) düşünülmektedir. Bundan kaynaklı olarak da televizyonu bağımlılık yaratabilecek bir iletişim teknolojisi olarak tanımlamak yanlış olmamaktadır. Televizyondan bahsedilmekteyken çalışma kapsamında değinilmesi gereken bir diğer önemli nokta ise gazeteciliğin tarihi ve tanımlamaları olmaktadır. Çünkü, bu sayede çalışmanın temellerinden biri olan haberciliğin daha iyi anlaşılması sağlanmaya çalışılmaktadır.

GAZETECİLİĞİN KISA TARİHİ

Her ne kadar gazeteciliğin en büyük gelişim gösterdiği dönem Gutenberg'in matbaayı geliştirdiği dönem olsa da aslında gazeteciliğin tarihinin çok daha eskilere dayanıyor olduğu bilinmektedir. Ancak Gutenberg öncesi dönemin gazetelerinin tam olarak günümüz gazeteleri gibi olmadığı göz önüne alındığında gazeteciliğin Gutenberg ile geliştiğini ve günümüzdeki yapısına en yakın hallerini de bu dönemde aldığını söylemek yanlış olmamaktadır. Fakat, ülkemizdeki gazetelerin çıkış tarihi göz önüne alındığında Türkiye'deki gazeteciliğin diğer birçok ülkeye kıyasla daha yeni olduğu söylenebilmektedir.

Ülkemizdeki ilk gazete 1831 yılında çıkarılan ve aynı zamanda da ilk resmî gazete statüsünde olan Takvim-i Vekayi'dir (Tunç, 1957: 45) ve diğer bazı ülkeler ile kıyaslandığında aslında oldukça yeni bir gazetecilik geçmişinin olduğu ifade edilebilmektedir. Diğer bazı ülkelerin gazetecilik tarihine bakıldığında özellikle Selim Nüzhet'in bazı yanlış tarihsel bilgiler verebileceğini söylemesine rağmen Ebüzziya Tevfik'in "Salname-i Hadika" adlı kitabına bakıldığında gazeteciliğin tarihsel gelişimi ile ilgili şaşırtıcı fikirleri olduğunu söylemek gerekmektedir (Tunç, 1957: 45).

Ebüzziya Tevfik, gazeteciliğin ilk olarak Çin'de ortaya çıktığı söylenmektedir (Tunç, 1957: 45). Günümüz gazetelerine benzer bir sisteme sahip olan bu anlayış da ise öncelikle günlük önemli olaylar tespit edilir daha sonrasında ise bunlar aylık ve ardından da on iki aylık olacak şekilde valiliğe sunulmaktadır. Vali bu ciltleri inceledikten sonra da Çin hükümdarına teslim etmektedir (Tunç, 1957: 45). Tevfik'in devam eden söylemlerine göre buna benzer uygulamaları Mısırlılar, Yunanlılar da gerçekleştirmektedir ve aslında Yunanlıların yapmış olduğu bu olayları not etme işlemi Avrupa'daki gazeteciliğin temelini atmaktadır (Tunç, 1957: 45). Ancak, bu belgelerin gazeteden ziyade tarihsel kayıtlar veya belirli aralıklarla tutulan devlet evrakları, raporları olduğunu söylemek daha doğru olmaktadır.

Giffard'a göre tarihte bilinen ilk resmi gazete ise milattan önce 131 yılında Roma'da karşılaşılan, Acta Diurna gazetesi kabul edilmektedir (Dik, 2009: 164). Fakat, gerçek anlamda günümüzdeki gazeteler gibi bir gazetenin ortaya çıkış tarihi 17. yüzyıl olarak kabul edilmektedir.

TELEVİZYONUN KISA TARİHİ

Televizyonun tarihsel sürecine bakabilmek için sadece televizyona bakmak doğru olmamaktadır. Televizyonun tarihine bakılabilmesi için öncelikle fotoğrafların tarihinin incelenmesi gerekmektedir (Kesim, 1979: 205). Çünkü, televizyon temelde görsellerin birleştirilmesi sonucunda meydana gelen görüntülerden oluşan yayınlar olarak tanımlanabilmektedir. Bu açıdan bakıldığı takdirde de televizyon ve fotoğraf arasındaki ilişkinin nasıl olduğu daha iyi anlaşılabilir. Yani, aslında fotoğraflar olmasaydı televizyonun da varlığından söz edilemeyeceği aşikâr olmaktadır.

Televizyonun kavramsal olarak anıldığı ilk zamanlara bakıldığında da çok eski bir kavram olmadığı gözlemlenebilmektedir. Çünkü, televizyon 1900'lü yıllarda televizyon olarak anılmaya başlanmıştır (Kesim, 1979: 205). Televizyonun tarihi biraz daha eski bir aralığa denk gelse de 1800'lü yılların sonlarında denenen birçok prototipin başarısız olmasının ardından ilk kez John Logie Baird'in 1925 yılındaki başarılı denemesi sonucunda icat edilen bir teknoloji (Milliyet, 2020) olmaktadır. 1925 yılında başarılı olunan deneme ise ilk kez 1929 yılında yayınlanabilir (Saygın, 2019) hale gelerek günümüzdeki benzerleri gibi olmasa da televizyonların ataları sayılabilecek ürünler yapılmaya başlanmıştır. Daha sonrasında ise gelişen teknolojilerin ışığında televizyonda birçok şekil almıştır. Bu şekiller ise HD, FULL HD, 3D, ULTRA HD (4K) daha sonrasında ise 8K (Akyol, 2015: 170) gibi görüntü kalitelerinin oluşmasıyla birlikte günümüzdeki televizyonların başlangıcını oluşturmuştur.

Televizyonun kısa tarihine bakıldıktan sonra televizyon haberciliğinin de kısaca tarihçesine bakılması gerekirse, Televizyonda yayınlanan ilk haber bülteninin 1941 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nde CBS kanalında 15 dakikalık kısa bir bülten (Bayraktaroğlu & Uğur, 2011: 13) olarak yayınlandığını söylemek mümkün olabilmektedir. Ancak, o dönemin teknolojik alt yapısı göz önüne alındığında yapılan yayınların teknik açıdan çok sorunlu üretimler olduğunun altının çizilmesi gerekmektedir.

TELEVİZYON HABERCİLİĞİ

Televizyon haberciliğinin anlaşılabilmesi için öncelikle haberin ne olduğunun bilinmesi gerekmektedir. Haber, "Bir olay, bir olgu üzerine edinilen bilgi, salık" (Türk Dil Kurumu, 2011: 1019) şeklinde tanımlanabilmektedir. Bundan yola çıkarak da televizyon haberciliğini televizyon üzerinden görüntüler ve sesler aracılığıyla yapılan habercilik olarak tanımlamak mümkün olmaktadır. Temelde televizyon haberciliği denilen şey bu kadar basit olsa da genel olarak bu tanımlamalar televizyon haberciliğini derinliksiz bir yapıda incelemektedir. Bu nedenle gazeteci ve gazetecilikten bahsederek gazeteciliğin ya da haberciliğin televizyon haberciliğine dönüşmesi sürecinden bahsetmek daha doğru bir yaklaşım olmaktadır.

Gazeteci "Gazeteye yazı yazmayı, haber toplayıp vermeyi veya gazetenin yazı işlerinde çalışmayı iş edinen kimse" (Türk Dil Kurumu, 2011: 909) olarak tanımlanmaktadır. Gazetecilik ise en temel ifade ile haber verme (Birsen, Oğur, & Özmen, 2018: 372) görevini üstlenen, "gazetecinin yaptığı iş" (Türk Dil Kurumu, 2011: 909) şeklinde ifade edilmektedir. Ancak, gazeteciye ve gazeteciliğe sadece bundan ibaret görmek doğru olmamaktadır. Çünkü, gazeteci halkın sesi olma görevini üstlenen, halkın haber ve bilgi alma özgürlüğünün savunuculuğunu yapan, kamu yararı söz konusu olduğunda gerekirse canını ortaya koyarak haber vermeye çalışan kimse olmaktadır. Bu nedenle de gazeteciye sadece basit bir meslek olarak görmek ya da "Herkes gazeteci olabilir" gibi bir düşünce yapısına sahip olmak doğru bir yaklaşım olmamaktadır.

Gazetecilik ise gazetecilerin yaptığı haber verme eyleminin genel adı olarak açıklanabilmektedir. Ancak, gazeteciliği de bu kadar basite indirgemek doğru bir tutum olmamaktadır. Bunun en iyi göstergelerinden biri de gazeteci bir kişiyi temsil ederken gazeteciliğin bir işi kastetmesi gösterilebilmektedir. Gazetecilik, sadece gazetecinin yaptığı işi değil aynı zamanda da gazetecilik işinin yapıldığı kitle iletişim araçlarını da kastetmektedir. Bu nedenle gazeteci, gazetecilik işi yapan kimse iken gazetecilik haber verme eyleminin yapıldığı tüm ortamlar olarak düşünülmelidir.

Bu bakış açısı bağlamında da televizyon haberciliğini haberlerin verilmesi için kullanılan gazeteciliğin veya haberciliğin asli görevi olan haber verme özgürlüğünün uygulandığı, görseller, videolar ile bu içeriklerin desteklendiği iletişim teknolojisi olarak tanımlamak doğru olmaktadır. Özetle, televizyon haberciliğini gazetecilikten bağımsız bir faktör olarak düşünmek mantıklı olmamakta, aksine birbirlerinin devamı olduklarının anlaşılması gerekmektedir.

İNTERNET TANIMLAMALARI

İnternet Türk Dil Kurumuna göre, genel ağ ile eş tutulmaktadır (Türk Dil Kurumu, 2011: 1199). Genel ağ ise, "bilgisayar ağlarının birbirine bağlanması sonucu ortaya çıkan, herhangi bir sınırlaması ve yöneticisi olmayan uluslararası bilgi iletişim ağı, internet" (Türk Dil Kurumu, 2011: 926) olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca, interneti ağların ağı sayılabilecek ve birçok yerel bilgisayarın oluşturduğu karmaşık bir ağ topluluğu (Özdemir, 2019: 4) olarak da tanımlayabilmek mümkün olmaktadır. Geray'a göre ise bilgisayar ağlarının ağı olarak tanımlanan internet (Akt. Çetinkaya, 2018: 100), Timisi'ye göre ise birbirine bağlı sayısız küçük bilgisayarın oluşturduğu büyük bilgisayar ağı (Timisi, 2003: 121) şeklinde ifade edilmektedir.

Bundan yola çıkarak gelişen teknolojilerin bir ürünü olan interneti günümüz dünyasındaki hızlı iletişimin bir örneği olarak kabul etmek ve globalleşen dünyadaki, yeni neslin ihtiyacı olan sınırsız iletişim ve sınırsız hız imkanlarını barındırması açısından oldukça etkili bir yapılanma olarak görmek daha doğru bir yaklaşıma işaret etmektedir.

İNTERNETİN KISA TARİHİ

İnternet günümüz iletişim teknolojileri arasında en yeni teknolojilerden biri olmaktadır ve tarihsel serüveni açısından da gazete, radyo ve televizyondan daha yeni bir geçmişe sahip olmaktadır. Ancak, yaklaşık bir

aralık verilmesi gerekirse internet 1960'lı yıllarda başlayan genellikle askeri ve bilimsel araştırmalarda kullanılan bir teknoloji olmaktadır (Kutup, 2010: 12). Bu nedenle de ilk bilgisayar ağı kabul edilebilecek olan ARPANET'in ortaya çıkış nedeni de Pentagon'un bilimsel ve askeri çalışmaları tek bir nokta üzerinden takip edebilme isteğinden kaynaklanmaktadır (Çetinkaya, 2018: 101). Daha sonrasında ise ARPA'nın kurulmasıyla kavram olarak hayatımıza giren internet (Kutup, 2010: 12) süreci Savunma İleri Araştırma Proje Ajansı (DARPA)'nın kurulması ile (Özdemir, 2019: 5) gelişimini devam ettirmeyi başarabilmektedir.

Bu gelişimler ışığında başka ağlarda gelişerek, ağdan ağa geçiş ve kesintisiz bir deneyim için "protokol" yazılımları geliştirildi ve bu yazılımlara "TCP/IP (Transmission Control Protocol / INTERNET Protocol)" (Karahisar, 1999: 147) dendi. Bu protokollerde IP adı verilen protokol ağ adresinden sorumluyken, TCP denilen protokol ise mesajların doğru yerlere ulaşması için kullanılmaktadır (Karahisar, 1999: 147). Türkiye'de 1994 yılında girmiş ve kullanımı yaygınlaşmış olan internet (Oktik, 2013: 301) ise dünyaya kıyasla daha geç fark edilen ve daha geç uygulamaya geçirilen bir iletişim teknolojisi olmaktadır.

İNTERNET HABERCİLİĞİ

İnternet haberciliği en basit tanımlama ile internet üzerinden yapılan habercilik türü olarak ifade edilebilmektedir. Ancak, Türkiye'nin internet ile tanışması ilk olarak 12 Nisan 1993 yılına denk gelmektedir ve medyanın interneti kullanması 1995 yılında gerçekleşmiştir ama ilk ciddi örnekleri 1999-2000 yıllarına (İnce, 2018: 35) tekabül etmektedir. Bu nedenle de internet haberciliğini Türkiye bağlamında incelemeye aldığımızda 20- 21 yıllık bir teknoloji olduğunu söylemek gerekmektedir ve aslında internet haberciliği rakiplerine göre oldukça yeni bir habercilik pratiği olarak karşımıza çıkmaktadır.

Buna rağmen yeni bir teknoloji sayılabilmesi bakımından kendini sürekli geliştiren, sürekli kendini yenileyen bir habercilik uygulaması olduğunun da altının çizilmesi gerekmektedir. Bu nedenle de rakiplerine oranla daha hızlı yaygınlaşan bir yapıda olmaktadır. Hatta internet haberciliği veya gazeteciliği, gazete, radyo ve televizyonun yanında haber toplamak ve yaymak adına hizmet eden dördüncü tür bir gazetecilik, habercilik türü (Bardoel & Deuze, 2001: 92) olarak da tanımlanabilmektedir ve diğer gazetecilik, habercilik türleri gibi kendi disiplinine sahip olduğunun da altının çizilmesi gerekmektedir.

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu çalışmada Televizyon ve İnternet Haberciliği kavramları üzerinde durularak tarihsel, kavramsal, pratiksel uygulamalar üzerinde durulmakta ve literatür taraması yöntemi kullanılmaktadır. Ayrıca, televizyon ve internet haberciliği arasındaki farklar ya da benzerlikler üzerinden tartışılabilmesi için karşılaştırmalı analiz yöntemi de kullanılmaktadır.

Çalışmada kullanılan yöntemlerden biri olan literatür taraması araştırmanın temel dayanağını oluşturmaktadır (Yengin, 2017: 48) ve birbirinin devamı şeklinde ilerleyen akademik çalışmalarda önceki çalışmalarda konuyla ilgili neler dendiği (Demirci, 2014: 73) konusu çok önemli bir konu olmaktadır. Çünkü, literatür taraması, araştırmacının bilim insanlığı seviyesinin ölçümü, niteliği ve düzeyinin güvenilirlik çerçevesinde bir göstergesi olmaktadır (Gurbetoğlu, 2018: 30) Bu nedenle de çalışmanın güvenilirliğinin sağlanabilmesi açısından literatür taraması yapılmakta ve bu sayede de üretilen söylemlerin geçmiş bilimsel çalışmalardan desteği alınarak çalışma güçlendirilmeye çalışılmaktadır.

Bu çalışmada kullanılan bir diğer yöntem ise ilk olarak Aristoteles'in Eski Yunan şehir devletlerinin anayasalarını karşılaştırmak amacıyla kullandığı (Kutlu, 2020: 8) karşılaştırmalı analiz yöntemi olmaktadır. Karşılaştırmalı analiz yöntemi, genel olarak bir ya da daha fazla şeyin birbirleri arasındaki ilişkileri, olumlu ve olumsuz yönlerinin karşı karşıya getirilmesini ve bunlar üzerinden birbirleri arasındaki farklarının, benzerliklerinin incelenmesini içeren bir yöntem olmaktadır ve bu çalışma için seçilen yöntemlerden biri olmasının temel sebebi de çalışmanın iki ana başlığı üzerinden karşılaştırma yapılabilmesine olanak tanımasıdır.

ARAŞTIRMANIN BULGULARI

Televizyon ve İnternet Haberciliği Karşılaştırmalı Analizi

Televizyon ve internet haberciliğine bakıldığı takdirde günümüzdeki iki yeni iletişim teknolojisi olduklarından bahsetmek mümkün olmaktadır. Bu nedenle de televizyondan sonra gelişen teknolojilerden biri olan internet ile televizyon karşılaştırılarak televizyondan sonra gelen iletişim teknolojilerinden olan internet ile televizyon arasındaki farklar belirlenerek birbirlerini ne kadar etkiledikleri üzerinde durulmaktadır. Bunun üzerine de karşılaştırmalı olarak Tablo-1'deki gibi analiz edilerek elde edilen veriler üzerinden değerlendirilmektedir.

Televizyon Haberciliği	İnternet Haberciliği
Televizyon Haberciliğini anlamak için okuma yazma gibi bir beceriye sahip olunmasına gerek yoktur (Sadıkoğlu, 2020).	İnternet haberciliğini anlamak için temel bilişim bilgisine sahip olunması gerekmektedir (Sadıkoğlu, 2020).
Yazı, ses ve görüntü olanağı tanımaktadır.	Yazı, ses, görüntünün yanı sıra interaktif iletişim de sağlamaktadır.
Televizyon haberciliğinde iletişim tek yönlüdür.	İnternet haberciliğinde iletişim çift yönlüdür.
Televizyon izleyenler tam olarak tespit edilememektedir (Türk Edebiyatı, 2016).	İnternette ise anlık olarak erişim sağlayanlara kolaylıkla ulaşılmaktadır (Türk Edebiyatı, 2016).
Haberler özet şeklinde kısaca sunulmaktadır (Medya Akademisi, 2020).	Haberler istenildiği takdirde uzun uzun anlatılabilmektedir (Medya Akademisi, 2020).
Canlı yayınlar aracılığıyla hızlı bir haber aktarımı yapılabilir olmasına rağmen her zaman anlık haber akışı sağlayamamaktadır.	Anlık haber girdisi yapabilmektedir. Aynı zamanda da hızlı bir bilgi akışı sağlamaktadır.
Televizyon haberleri kaydedilmediği takdirde herhangi bir başka zamanda tekrar izlenememekte ve aynı zamanda da başka herhangi bir zaman dinlenememektedir.	İnternet haberleri ise yıllarca sitede kaldığı için kaydedilmeye gerek olunmadan istenildiği zaman kolaylıkla ulaşılabilir bir yapıya sahip olmaktadır.
Televizyon haberlerinde editör kontrolleri daha sıkı olmaktadır ve ancak birçok eşik bekçisinden geçen haberler izleyiciye ulaşabilmektedir.	İnternet haberlerinde editör kontrolleri her sitede sıkı değildir. Bu nedenle haberler daha az kontrolle tabi olmaktadır.
Hipermetinsel değildir. Haberlerinde genellikle o anki bilgileri vererek çok fazla geçmiş bağlantılarına değinilmemektedir.	Hipermetinseldir. Böylelikle konu ile bağlantılı olan tüm içeriklere linkler aracılığıyla ulaşılabilir.
Süre sınırlaması vardır. Yani her haber için sadece kısa bir süre verilebilmektedir.	Süre sınırlaması yoktur. Her habere istediği kadar süre verebilmektedir.
Bir yayın akışı vardır ve haberler sadece saati geldiğinde görülebilmektedir.	Bir yayın akışı yoktur. Bu nedenle haberlere istenildiği zaman ulaşılabilir.
Herhangi bir habere güncelleme geldiğinde anında aktarılamamakta veya yanlış bir haber üretildiğinde tekzip yayınlama süresi daha uzun olmaktadır.	Herhangi bir habere bir güncelleme geldiğinde anında düzeltilebilmekte veya yanlış bir içerik üretildiğinde hemen tekzip yayınlanabilmektedir.
Televizyon haberleri geniş kitlelere hitap etse de bazı zamanlarda lokal kalabilmektedir.	İnternet televizyona göre daha uluslararası, daha global bir yapıya sahip olmaktadır.

Tablo 1. Televizyon ve İnternet Haberciliği Karşılaştırmalı Analizi

Tablo-1'de görüldüğü gibi televizyon ve internet arasında oldukça yoğun bir ilişki söz konusudur ve her iki iletişim aracında birçok artı ve eksi yöne sahip olmaktadır. Örneğin, televizyon haberlerini izleyen izleyici kitlenin okuma yazma bilmesine gerek yokken internet üzerinden haberleri kontrol edecek, internet üzerinden haberleri takip edecek olanların okuma yazma bilmelerinin yanı sıra temel bilişim bilgisine de sahip olmaları gerekmektedir ve bu açıdan internetin hitap ettiği kitle televizyona oranla daha düşük kalabilmektedir.

Başka bir örnek verilmesi gerekirse de televizyon yazı, ses ve görüntü gibi özellikler tanıyabilen bir yapıdayken internet tüm bu özelliklere ek olarak interaktif bir katılım da sağladığı için daha aktif bir ortama sahip olmaktadır. Çünkü, televizyonların izler kitleleri pasif konumda yer almaktadır ve televizyonun iletişimi tek yönlü olmaktadır. Ancak, internette yorumlar gibi kullanıcıları da kendine çeken ve kullanıcılara da söz hakkı tanıyabilen yapıların olması iletişimi çift yönlü yapmakta ve etkileşim oranını arttırmaktadır.

Televizyonların izleyicileri kesin bir şekilde tespit edilememekte, daha çok ortalama bir hesaplama ile izleyici sayıları tahmin edilmektedir. Ancak, internet haberciliğinde kullanıcıların tespit edilmesi oldukça kolay olmaktadır. Üstelik internet haberciliği yapan sitelerin sadece günlük değil aynı zamanda da haftalık, aylık ve yıllık gibi birçok veriyi elde edebiliyor olması hangi haberin ne kadar okunduğunu, hangi aralıklarda kullanıcıların siteleri ziyaret ettiği gibi birçok bilgi elde edilebilmektedir. Ancak televizyonda böyle bir kolaylık bulunmamaktadır.

İnternet haberciliğinde bir süre sınırlaması ya da kelime sınırı bulunmamaktadır. Bu nedenle de istediği habere istediği kadar yer verebilmekte ve gerekirse bir haberi sayfalarca anlatabilmektedir. Ancak, televizyon haberciliğinde belirli bir yayın akışının olmasından kaynaklı olarak izleyiciler her haberi uzun uzun inceleyememekte ya da dinleyememektedir. Bu da bazen önemli bir haber bile olsa hızlı geçilmesine neden olabilmektedir.

Televizyon haberciliği internet haberciliğine göre daha kontrollü bir ortama sahip olmaktadır. Televizyona bir haber ulaşmadan önce eşik bekçileri tarafından çerçevelenerek işlenmekte ve gerekli görülen noktalarda değişikliklere gidilebilmektedir. Ancak, internet haberciliğinde bu kadar sıkı bir editoryal sürecin olmamasından kaynaklı olarak her haberin güvenilirlik derecesi değişken olmakta ve genellikle de denetimsiz, kontrolsüz hatta doğruluğu bile teyit edilmemiş birçok haber internet haberciliği yapan sitelerde yayınlanabilmektedir ve bu da toplumda farklı etkilerin oluşmasına zemin hazırlayabilmektedir.

Ancak, internetin hipermetinsel bir yapısını olması bakımından televizyondan büyük oranda ayrıldığı gözlemlenebilmektedir. Çünkü, televizyon haberlerinde her veriye anında ve hızlı bir şekilde ulaşamayan izleyiciler ve kullanıcılar internet haberciliği sayesinde bir habere çok hızlı bir şekilde ulaşabilmektedir. Aynı zamanda da internetin hipermetinsel olması kullanıcı bir haberi okurken o haberle bağlantılı olan, tüm içeriklere metin içindeki iletiler sayesinde ulaşabilmesi ile haberden ve akıştan kopulmamakta ve bu da kullanıcıları oldukça yoğun bir etki altına almaktadır. Ancak, televizyonda bir haberi izlerken öncesi hakkında ya da o haber ile bağlantılı olan diğer şeyler hakkında yeterince bilgiye erişemeyen izleyiciler haberin bağlamından kopabilmekte ve bu nedenle de internet haberciliğini daha çok tercih edebilmektedir.

Bunların dışında internetin global yapısının televizyonun daha lokal kalabilen yapısı karşısında bir üstünlük kurduğu, bu üstünlüğün de internetin yaygınlaşmasını kolaylaştırdığı söylenebilmektedir. Bunun yanı sıra internet teknolojilerindeki yerli veya yabancı her içeriğe dil bilmeyen kullanıcılar bile çevrim içi çeviri programları aracılığıyla ulaşabiliyor olması ve bu sayede de anlayabiliyor olması, kullanıcıların daha farklı fikirleri daha kolay bir şekilde kavramasını sağlayarak kullanıcı dostu bir deneyim yaşamalarını sağlamaktadır.

Televizyonda ise yabancı kanallara ulaşmanın zor olması ve her izleyici bu kanallara ulaşsa bile kolaylıkla anlayamayacağı için bu açıdan eksik kalmakta ve izleyicilere farklı bakış açılarından haberleri sunmak konusunda yetersiz kalmaktadır. Bu da televizyon izleyicilerinin belirli kişilerin belirli bilgileri ile baş başa kalmasına neden olmakta ve bireyi zaman zaman yetersiz bilgilendirebilmektedir.

Özetle, Tablo-1 incelendiğinde televizyon ve internet haberciliği yapan kurum ve kuruluşların aktif oldukları mecra, iletişim aracına göre farklılık gösterdiği televizyon ya da internet haberciliğinin bütünüyle ne kötü ne de iyi olmadığı kanısına ulaşılmaktadır.

Televizyon Gazetecisi	İnternet Gazetecisi
Genellikle bir kuruma bağlı olmaktadır ve bu nedenle de finansal olarak daha özgür bir yapıya sahip olmaktadır.	Bir kuruma bağlı çalışabilmesinin yanı sıra bir kuruma bağlı olmaksızın bağımsızda çalışabilmektedir. Ancak, kuruma bağlı çalışmayan bağımsız gazeteciler finansal olarak daha sıkıntılı bir süreç yaşamaktadır.
Televizyon ekranlarında gazetecilik mesleğini icra ettiği için hitabetinin güçlü olması elzemdir.	İnternet üzerinden yazılı ya da hipermetinsellikte gazetecilik yapabileceği için hitabetinin güçlü olması çok önemli olmamaktadır.
Belirli ekipmanların kullanımı hakkında bilgi sahibi olması gerekmektedir.	Ekipman kullanımı hakkında çok detaylı şeyler bilmek zorunda değildir. Telefon gibi basit ekipmanlarla da çalışabilmektedir.
Televizyon gazetecileri genellikle bir editör ya da bir yazı işleri müdürüne bağlı olarak çalışmaktadır.	İnternet gazetecileri editör ya da yazı işleri müdürüne bağlı olabilecekleri gibi bağımsızda çalışabilmektedir.
Bir kuruma bağlı oldukları için kurumun ideolojisine göre hareket etmek zorundadırlar.	Genellikle bir kuruma bağlı olmadıkları için kendi ideolojik görüşlerine göre de hareket edebilirler.
Televizyon geleneksel bir medya kanalı olduğu için gazeteciler daha geleneksel bir habercilik anlayışını benimsemektedir.	İnternet bir geleneksel medya kanalı olmadığı için gazeteciler daha yenilikçi bir bakış açısına sahip olmaktadır.

Tablo 2. Televizyon ve İnternet Gazetecisinin Karşılaştırmalı Analizi

Tablo- 2'de de görüldüğü gibi televizyon gazetecisi ve internet gazetecisi arasında zaman zaman ortak noktaların olmasına karşın iki farklı sistematığe sahip olduğu gözlemlenmektedir. Çünkü, televizyon gazetecileri genellikle bir kuruma bağlı çalışan gazeteciler olmakta ve bu durumdan kaynaklı olarak da kanalın ideolojisine göre hareket etmeleri gerekmekte, beklenmektedir. Ancak, internet gazetecileri genellikle bağımsız gazetecilerden oluştuğu için ideolojik olarak daha esnek bir ortamın varlığından söz edilebilmektedir.

Başka bir örnek verilmek gerekirse de televizyon gazetecilerinin belirli yayın ekipmanlarına aşina olması beklenirken internet gazetecilerinin ekipmanlarla ilgili çok detaylı bilgilere sahip olması her zaman beklenmemektedir. Bunun yanı sıra televizyon gazetecilerinin ekran karşısında gazetecilik yapmakta olmasından kaynaklı olarak hitabet gücünün yüksek olması gerekirken internet gazetecilerinin bir televizyon gazetecisi kadar hitabetinin güçlü olması beklenmemektedir. Bu açıdan da internet gazetecileri biraz daha şanslı olabilmektedir.

Ayrıca, televizyon gazetecileri genellikle bir kurumda çalıştığı için editör, yazı işleri müdürü gibi rapor vermek konusunda sorumlu oldukları kişiler bulunmaktadır ve bu nedenle de işlerini yaparken her zaman hesap verilebilirliklerini düşünmeleri gerekmektedir. Ancak internet gazetecilerinin genellikle bağımsız gazeteciler olmasından kaynaklı olarak böyle bir sorunları ya da endişeleri bulunmamaktadır.

Özetle, televizyon gazetecileri mesleklerini yaparken daha dikkatli ve daha planlı hareket etmek zorunda kalmaktadır. Fakat internet gazetecileri daha bağımsız bir yapıya sahip oldukları için mesleklerini daha rahat bir şekilde yapabilmektedirler ama yine de televizyon gazetecisinin arkasında bir kurum olduğu ve finansal bir destek edinebildikleri için bağımsız internet gazetecilerine göre finansal olarak daha rahat bir ortama sahip olduklarının altının çizilmesi gerekmektedir.

SONUÇ

Bu çalışmada televizyon ve internet habercilikleri üzerinden günümüzdeki en yeni ve en yoğun kullanılan iki iletişim aracının habercilik pratikleri bakımından nasıl bir oluşum içinde oldukları incelenerek bu iki iletişim aracının eksi ve artı yönleri karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırılma sonucunda ise televizyonun ve internetin tanımlamaları, tarihleri üzerinde durularak gelecek iletişim teknolojilerinin neler olabileceği düşünülmüş ve internetin çıkmasının televizyonu nasıl etkileyeceği açıklanmaya çalışılmıştır.

Bu nedenle de çalışma boyunca literatür desteği alınarak incelenen televizyon ve internet haberciliğinin yanı sıra televizyon ve internet gazetecileri karşılaştırmalı analiz ile birlikte değerlendirilmiş, eksi veya artı yönleri gözlemlenmiş ve sonuç olarak televizyonun günümüz teknolojilerindeki yerinin azımsanamayacak olmasına karşın yeni neslin gelmesi, internetin, dijitalin içine doğan kişilerin doğumlarından itibaren maruz kaldıkları internet kültürünün de etkileriyle televizyonun tamamen yok olmadığı ancak, internetin gelişmesi ve yaygınlaşması ile birlikte televizyonun şekil değiştirdiği tespit edilmiştir.

Ayrıca, çalışma kapsamında incelenen televizyon ve internet haberciliği karşılaştırması ile birlikte televizyonun ya da internetin bütünüyle iyi ya da bütünüyle kötü olmadığı tespit edilmiştir ve bazı özellikleri bakımından hala televizyonun güvenilir bir haber kaynağı olarak değerlendirildiği gözlemlenmiştir. Ancak, yeni jenerasyonun da etkisiyle internetin sağladığı etkileşim ve bu etkileşimle beraber sunduğu hızlilik, ulaşılabilirlik ve zamansızlığın önemli bir tercih mekanizması yarattığı da gözlemlenmiştir.

Özetle, bütün çalışma değerlendirildiğinde televizyon ve internet haberciliklerinin farklı kulvarlardaki habercilik uygulamaları olduğu ve birbirleriyle bir yarış içerisinde görmenin doğru olmayacağı tespit edilmiştir. Çünkü, iki farklı iletişim teknolojisinin sağladığı fırsatların farklı kapsamlar dahilinde incelenmesi gerektiği bu nedenle de birini diğerinin üstünde görmenin veya birinin diğerinin ortaya çıkması ile birlikte yok olmayacağı sadece öneminin azalacağı ama her iki iletişim teknolojisinin de şekil değiştirerek devam edeceği sonucuna ulaşılmıştır.

KAYNAKÇA

- Çetinkaya, A. (2018). İçerik Üretiminden Reklama Çevrimiçi Gazetecilik. Ankara: Nobel Yayınları.
- Özdemir, Z. (2019). Dijitalleşme Sürecinde İletişim ve Haberciliğin Evrimi. Z. Özdemir, & A. Çetinkaya (Dü) içinde, Dijital Çağda Habercilik Kurma ve Uygulamada Yeni Yönelimler (s. 3-20). İstanbul: Der Yayınları.
- Akyol, O. (2015). Televizyon Ekranının Değişimi. S. Özel (Dü.) içinde, Yeni Medya Çağında Televizyon (s. 170-202). İstanbul: Derin Yayınları.
- Ayhan, B., & Çavuş, S. (2014). İzleyici Araştırmalarında Değişim: Kullanımlar ve Doyumlardan Bağımlılığa. Selçuk İletişim Dergisi, 8(2), 32-60.
- Bardoel, J., & Deuze, M. (2001). Network Journalism: Converging Competences Of Old And New Media Professionals. Australian Journalism Review, 23(2), 91-103.
- Bayraktaroğlu, A., & Uğur, U. (2011). Televizyon Haberciliğinde Magazinleşme Olgusu. Art-e Sanat Dergisi, 4(7), 1-47.
- Birsen, Ö., Oğur, O., & Özmen, Ş. Y. (2018). Alternatif Gazetecilik Örneği Olarak Yavaş Medyanın Geleneksel Gazetecilik Değerleri Üzerinden İncelenmesi. Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Uluslararası Hakemli Dergisi, 26(3), 370-384.
- Demirci, A. (2014). Literatür Taraması. Y. Arı, & İ. Kaya (Dü) içinde, Coğrafya Araştırma Yöntemleri (s. 73-107). Balıkesir: Coğrafyacılar Derneği.
- Dik, E. (2009). Türkiye'de Resmi Gazete'nin Serüveni. Memleket Siyaset, 11(1), 163-179.
- Gurbetoğlu, A. (2018, 2 26). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. İstanbul, Türkiye. Ocak 17, 2021 tarihinde <http://www.agurbetoglu.com/files/3-%20ARA%C5%9ETIRMA%20S%C3%9CREC%C4%B0.pdf> adresinden alındı
- İnce, M. (2018). Haber Edinme Aracı Olarak İnternet ve İnternet Haberciliği. Konya: Eğitim Yayınevi.
- Karahisar, Ş. (1999). İnternet Ortamında Eğitim. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 18(18), 145-168.
- Kesim, M. (1979). Televizyonun Tarihi. Kurgu, 2(1), 205-225.
- Kutlu, Ö. (2020). Kamu Yönetiminde Karşılaştırmalı Yöntem. Y. M. Işıkcı, & A. Dirikoç (Dü) içinde, Çocuklara Yönelik Karşılaştırmalı Yönetimsel Yapılar (s. 7- 16). Ankara: Astana Yayınları.
- Kutup, N. (2010). İnternet ve Sanat, Yeni Medya ve net.art. Akademik Bilişim Konferansları (s. 9-20). Muğla: Akademik Bilişim.

- Medya Akademisi. (2020). Medya Akademisi. Aralık 18, 2020 tarihinde Gazete Radyo ve Televizyon Haberi Arasındaki Farklar: <http://www.medyaakademisi.com/gazete-radyo-ve-televizyon-haberi-arasindaki-farklar.html> adresinden alındı
- Milliyet. (2020, Mayıs 12). Televizyonu Kim Buldu? Televizyon İlk Olarak Ne Zaman, Nasıl İcat Edilmiştir? Televizyonun Tarihçesi. Ocak 31, 2021 tarihinde Milliyet: <https://www.milliyet.com.tr/teknoloji/televizyonu-kim-buldu-televizyon-ilk-olarak-ne-zaman-nasil-icat-edilmistir-televizyonun-tarihcesi-6211002> adresinden alındı
- Oktik, N. (2013). Sosyal Kontrol, Çocuk ve İnternet. Türkiye Çocuk ve Medya Kongresi (s. 297-309). İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Sadıkoglu, S. (2020). Gazete, Dergi, Genel Ağ, Radyo ve Televizyon Haberciliğinin Farkları. Aralık 18, 2020 tarihinde Soner Sadıkoglu: https://www.sonersadikoglu.com/gazete_dergi_genel_ag_radyo_ve_televizyon_haberciliginin_farklari.html adresinden alındı
- Saygın, Y. (2019, Mart 22). Televizyonun İcadı: Televizyon Nedir? Ne Zaman Kim Tarafından Bulundu? Ocak 31, 2021 tarihinde Bilgihanem: <https://bilgihanem.com/televizyonun-icadi-televizyon-nedir/#televizyon-nedir?> adresinden alındı
- Türk Dil Kurumu. (2011). Türkçe Sözlük (5. b.). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Türk Edebiyatı. (2016). Türk Edebiyatı. Aralık 18, 2020 tarihinde Haber Yazısı ve Özellikleri: <https://www.turkedebiyati.org/haber-yazisinin-ozellikleri/> adresinden alındı
- Timisi, N. (2003). Yeni İletişim Teknolojileri ve Demokrasi. Ankara: Dost Kitabevi.
- Tunç, M. (1957). Gazetecilik ve Bizde İlk Gazete. Türk Kütüphaneciliği, 6(3), 45-50.
- Yengin, D. (2017). İletişim Çalışmalarında Araştırma Yöntemleri ve Uygulamaları. İstanbul: Der Yayınları.